

Protocol Speciaal Basisonderwijs (SBAO)/ Speciaal Onderwijs (SO)

Dit protocol is een volgende versie van het protocol voor de volledige opening van het basisonderwijs. Deze nieuwe versie omvat enkele verruimingen en verduidelijkingen gebaseerd op het kabinetsbesluit van 24 juni 2020 en de daarop volgende wijzigingen en nieuwe richtlijnen van o.a. het RIVM.

Het protocol is opgesteld door PO-Raad, AOb, CNV Onderwijs, FvOv, en AVS, in afstemming met LECSO/SBO Werkverband, Vivis en Siméa, Ouders & Onderwijs en het Lerarencollectief. Het dient als handreiking voor de sector bij het opstarten van de scholen. Het kabinetsbesluit tot het heropenen van de scholen is leidend. In dit protocol wordt ingegaan op een aantal praktische aspecten rondom veiligheid en hygiëne waar rekening mee gehouden kan worden. Dit protocol kan gezien worden als een handreiking voor eigen nadere invulling. Bij de volledige opening zijn scholen en werknemers niet gehouden aan het onmogelijke.

Vanaf maandag 21 september 2020 krijgt onderwijspersoneel in het funderend onderwijs - na toestemming van de schoolleider - toegang tot de voorrangprocedure COVID-19 bij de GGD. De voorrangprocedure is uitsluitend bedoeld voor het opvangen van uitval van onderwijstijd waarmee de continuïteit van het primair proces in gevaar komt. Het voorrangsbeleid is niet van invloed op de inhoud van dit protocol.

Versie 22 september 2020

De volgende regels zijn van toepassing:

1. Alle leerlingen in het sbao en so gaan naar school. Voor het vso is een eigen protocol beschikbaar.
2. Leerlingen hoeven onderling én tot volwassenen geen 1,5 meter afstand te houden.
3. Tussen alle volwassenen moet onderling 1,5 meter afstand bewaard worden.
4. De school zorgt ervoor dat leerlingen vaak hun handen wassen.
5. Na school gaat iedereen direct naar huis of de BSO.

Daarnaast blijven de hygiënemaatregelen van het RIVM van kracht – zoals het OMT aangeeft, is het extra van belang dat die worden nageleefd. Het gaat daarbij om:

- Een goede melding en monitoring van besmettingen;
- Het strikt toepassen van een gezondheidscheck wanneer ouders/verzorgers en andere volwassenen de school binnentreden (zie voor meer informatie: deze infographic);
- Het strikt toepassen van de overige hygiënemaatregelen.

Bij de uitvoering van dit protocol wordt de medezeggenschapsraad betrokken op basis van de WMS, waarbij de termijnen voor overleg in redelijkheid worden ingevuld, zodanig dat snel besluiten kunnen worden genomen.

I Algemeen

1	Algemene RIVM richtlijn Veiligheidsrisico's	<p>Scholen hanteren de RIVM-richtlijn: lci.rivm.nl/richtlijnen/ covid-19. Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tussen leerlingen onderling én tot volwassenen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden.¹ Tussen alle volwassenen moet onderling 1,5 meter afstand bewaard worden. Scholen melden zich bij de GGD wanneer er sprake is van één of meer bevestigde besmettingen met COVID-19 als zij daarover nog niet door de GGD zijn benaderd. <p>Zie: rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/ouders-scholieren-en-studenten-kinderopvang-en-onderwijs/basisonderwijs-en-speciaal-onderwijs</p>
2	Fysiek contact	<ul style="list-style-type: none"> Volwassenen houden 1,5 meter afstand van elkaar. Iedereen wast goed zijn/haar handen en meerdere keren per dag voor tenminste 20 seconden. Er worden geen handen geschud. Hoesten/niezen in de elleboog. Niet aan je gezicht zitten. Voor sommige doelgroepen van leerlingen is het noodzakelijk dat er afwijkende besluiten genomen moeten worden door de school.
3	Hygiënemaatregelen	<p>Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zoveel mogelijk worden nageleefd: rivm.nl/hygienerichtlijnen/basisscholen.</p> <p>Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Handen wassen met water en zeep: begin schooluren, voor de pauze, na de pauze, na toiletgang². Gebruik van papieren handdoekjes. Oppervlakten reinigen met water en zeep³. <p>Een of meerdere personeelsleden moeten verantwoordelijk worden gesteld voor de uitvoering van deze hygiënemaatregelen.</p> <p>Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd. Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen. Indien een individueel personeelslid toch behoefte heeft aan persoonlijke beschermingsmiddelen, kan daarover overlegd worden. Vanuit veiligheidsoverwegingen is het niet nodig.
4	Hygiëneregeling leermiddelen en ondersteuningsvormen	<p>Leermiddelen, speelgoed, speelmaterialen, devices en werkplekken dienen bij gebruik door meerdere leerlingen met regelmaat schoon gemaakt te worden met water en zeep. Ook materialen die door meerdere personeelsleden worden gebruikt, worden met regelmaat schoon gemaakt met water en zeep.</p> <p>Voor elektronica: gebruik oppervlaktesprays voor elektronica.</p> <p>De hygiënemaatregelen gelden ook voor materialen van leerlingen zoals (handgrepen op) rolstoel, tillift, hoor- en solo-apparatuur en andere aan de leerling gerelateerde zaken die noodzakelijk zijn voor de schoolgang.</p>
5	Schoonmaak	<p>Dagelijks intensieve schoonmaak door schoonmaakprofessionals. De nadruk ligt op contactpunten en de toiletbediening. Prullenbakken worden dagelijks geleegd.</p>

- Dit geldt voor alle kinderen in kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, en het primaire onderwijs (t/m groep 8), ongeacht hun leeftijd. Ook gelden deze regels voor kinderen van dezelfde groep van een buitenschoolse activiteit (zoals sport, muziek, toneel, scouting, zomerkampen). Dit houdt in dat als het merendeel van een groep 0 t/m 12 jaar is, dezelfde regels gelden voor een kind wat ouder is dan 12 jaar.
- Handdesinfectie voor kinderen is alleen effectief bij juist gebruik, dus onder toezicht. Wanneer het op enige manier mogelijk is de kinderen te laten handenwassen heeft dit sterk de voorkeur en beleid zou daar op moeten zijn gericht. Er speelt een gezondheidsrisico door aanwezigheid van desinfecterende producten. Is regelmatig handen wassen niet mogelijk, dan zou handdesinfectie alleen onder toezicht en in de bovenbouw moeten plaatsvinden.
- Desinfectie van oppervlakten heeft geen toegevoegde waarde ten opzichte reinigen met water en zeep. Daarnaast geeft het aanwezig zijn van deze middelen een gezondheidsrisico in klaslokalen. Het RIVM adviseert geen oppervlaktedesinfectie op scholen toe te passen.

II Aanwezigheid van leerlingen, ouder(s)/verzorger(s) en externen op school en lesaanbod

1	Aanwezigheid van leerlingen op school en (les)aanbod	<ul style="list-style-type: none"> • Alle leerlingen gaan volledig naar school. Tussen leerlingen onderling én tot volwassenen hoeft geen 1,5 meter afstand gehandhaafd te worden. • Voor groepsactiviteiten zoals schoolreisjes, schoolkampen, vieringen, musicals en excursies gelden de algemene richtlijnen vanuit de overheid m.b.t. bijeenkomsten buiten het reguliere lesaanbod. De afweging over het al dan niet organiseren van groepsactiviteiten wordt op school- of bestuursniveau gemaakt binnen de richtlijnen van het RIVM. • Voor muziekonderwijs geldt specifiek: zang en gebruik van blaasinstrumenten is voor leerlingen in het primair onderwijs toegestaan. • Voor bewegingsonderwijs, zie link: kvlo.nl/hulp-en-advies/juridisch-onderwijs-cao/onderwijstype-of--thema/protocol-po-schooljaar-2020-2021.html.
2	Consequenties voor les op afstand	Alleen voor de leerlingen die vanwege de RIVM richtlijnen, geen fysiek onderwijs mogen volgen.
3	Aanwezigheid in de school van ouder(s)/verzorger(s), vrijwilligers, stagiaires en (externe) professionals	Met het strikt toepassen van de <u>gezondheidscheck</u> is aanwezigheid in de school van ouder(s)/verzorger(s), vrijwilligers, stagiaires en (externe) professionals toegestaan. Volwassenen houden te allen tijde 1,5 m afstand tot elkaar en passen strikt de hygiënevoorschriften toe.
4	Oudergesprekken	Oudergesprekken kunnen in de school plaatsvinden met het strikt toepassen van de <u>gezondheidscheck</u> en de 1,5 m afstand.

III In en rondom schoolgebouw			
	1	Schoolplein	Op het schoolplein geldt eveneens de 1,5m afstand tussen volwassenen.
	2	Looproutes in de school	De school hanteert looproutes.
	3	Binnenkomst en looproutes door school	<ul style="list-style-type: none"> Om voldoende afstand tussen volwassenen te garanderen kunnen scholen ervoor kiezen om te werken met gespreide breng- en haaltijden of het schoolplein (deels) benutten om volwassenen te spreiden. Na school gaat iedereen direct naar huis of de BSO.
	4	Leerlingenvervoer	De gemeente organiseert het leerlingenvervoer voor de kinderen in het speciaal (basis) onderwijs op de reguliere wijze. De koepelorganisatie voor het Bedrijfspersonenvervoer heeft haar eigen coronaprotocol. Meer informatie over het taxivervoer vindt u via: taxipro.nl/wp-content/uploads/2020/05/Sectorprotocol-leerlingen-en-kinderopvangvervoer-v260520-1.pdf
	5	Ventilatie	<p>De ventilatie (luchtverversing) dient in elke verblijfsruimte te voldoen aan de eisen in het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen en te passen bij de gebruiksfunctie en bezettingsgraad van de ruimte.</p> <p>Lucht lokalen en andere ruimtes meerdere keren per dag door ramen en deuren 10-15 minuten per keer tegenover elkaar open te zetten.</p> <p>Als recirculatie toegepast wordt, draag er dan zorg voor dat bij gemeenschappelijke ruimtes ook voldoende verse buitenlucht wordt toegevoegd. Recirculeren (zonder voldoende luchtverversing) is geen vervanging voor ventileren.</p> <p>Vermijd verder het ontstaan van luchtstromen door mobiele (zwenk) ventilatoren en airco's in gemeenschappelijke ruimtes. Indien er geen andere mogelijkheid is tot verkoeling, zorg er dan voor dat er geen luchtstroom van persoon naar persoon gaat.</p> <p>Voor een volledig overzicht van richtlijnen rondom ventilatie wordt verwezen naar weeropschool.nl/ventilatie en naar de algemene richtlijnen van het RIVM (lci.rivm.nl/ventilatie-en-covid-19).</p>

IV Gezondheid			
	1	Medisch handelen	<p>Medische handelingen kunnen zonder extra persoonlijke beschermingsmiddelen worden uitgevoerd. Indien een individueel personeelslid toch behoefte heeft aan persoonlijke beschermingsmiddelen, kan daarover overlegd worden. Vanuit veiligheidsoverwegingen is het niet nodig.</p> <p>Wanneer intensieve medische of verpleegkundige zorg in het regulier én speciaal (basis)onderwijs moeten worden uitgevoerd waarbij normaal gesproken handschoenen worden gedragen, wordt geadviseerd deze nu ook te dragen. Extra middelen, zoals mondkapjes, zijn niet nodig.</p>
	2	Wegstuurbeleid	<ul style="list-style-type: none"> Wanneer een personeelslid gedurende de dag klachten ontwikkelt zoals genoemd in paragraaf 4, gaat het personeelslid naar huis. Wanneer een leerling gedurende de dag klachten ontwikkelt zoals genoemd in paragraaf 3, gaat de leerling naar huis. <p>Specifiek is de volgende maatregel van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Als een leerling ziek wordt, wordt het direct door een ouder/ verzorger opgehaald.

IV Gezondheid

3	<p>Thuisblijf regels – gezondheid leerlingen</p>	<p>De school past de RIVM-adviezen en richtlijnen die gelden voor het onderwijs toe. Zie hiervoor: lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19#index_Ziekte--Besmettelijkheid.</p> <p>Tijdelijk mogen alle leerlingen op het so/sbo met alleen verkoudheidsklachten (zoals loopneus, neusverkoudheid, niezen of keelpijn), of bekende hooikoortsklachten naar school.</p> <p>Thuisblijven en testen* is wel nodig als kinderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een contact zijn van iemand die besmet is met COVID-19 en klachten ontwikkelen • deel uitmaken van een uitbraakonderzoek • ernstig ziek zijn <p>* Let op: het huidige testbeleid is aangescherpt en leerlingen op het so/sbo hoeven niet getest te worden. Dit is een tijdelijke uitzondering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verder geldt voor leerlingen op het so/sbo dat zij thuisblijven: <ul style="list-style-type: none"> • als de leerling koorts heeft of andere (dan enkel neusverkoudheid) COVID-19 gerelateerde klachten; • als de leerling nauw contact heeft met een patiënt met een bevestigde COVID-19; • als een huisgenoot van de leerling koorts (boven 38 graden Celsius) en/of last van benauwdheid heeft. <p>Leerlingen op het so/sbo die koorts hebben, benauwd zijn of (meer dan incidenteel) hoesten, moeten thuisblijven tot de klachten minimaal 24 uur over zijn. Ouders kunnen contact opnemen met de huisarts als het kind ernstige klachten heeft. Kinderen kunnen in die gevallen uiteraard getest worden. Voor meer informatie zie: rivm.nl/coronavirus-covid-19/kinderen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer een leerling positief getest is op corona moet hij/zij ten minste 7 dagen thuisblijven en uitzieken. De leerling mag pas weer naar school en de opvang als hij/zij na deze 7 dagen ook 24 uur geen klachten meer heeft. Zie voor meer informatie over thuisblijven: lci.rivm.nl/leefregels. • Als iemand in het huishouden van de leerling koorts boven 38 °C en/of benauwdheidsklachten heeft, blijft de leerling ook thuis. Deze huisgenoot zal zich moeten laten testen. In afwachting van de uitslag blijft de leerling thuis. • Als iemand in het huishouden van de leerling getest is voor COVID-19 en een positieve uitslag heeft, moet de leerling 10 dagen ná het laatste contact met die persoon, thuisblijven. • Als de leerling geen 1,5 meter afstand houdt, moet hij/zij thuisblijven tot 10 dagen nadat de bevestigde patiënt/huisgenoot weer uit isolatie mag. De GGD licht dit toe. Zie voor meer informatie: lci.rivm.nl/informatiebriefhuisgenootthuis. <p>Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iedereen met één of meer van bovengenoemde klachten kan zich laten testen. Zie m.b.t. de instructies ook rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/testen. • Leerlingen op het so/sbo hoeven wegens het huidige aangescherpte testbeleid niet getest te worden. Dit is een tijdelijke uitzondering. Leerlingen die behoren tot een risicogroep kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs (beslissing van ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school en de behandelend arts). • Leerlingen van wie gezinsleden tot een risicogroep behoren kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs (beslissing van ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school en de behandelend arts). <p>Voor meer informatie in dit kader zie ook: Kinderen, school en COVID-19 en RIVM Handreiking contact- en uitbraakonderzoek bij kinderen.</p>
---	---	---

IV Gezondheid

4	<p>Thuisblijf regels – gezondheid personeel</p>	<p>De school past de adviezen en richtlijnen van het RIVM toe. Vanaf 1 juni moet iedereen in Nederland met de volgende klachten thuis blijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verkoudheidsklachten: Neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn • Hoesten. • Verhoging of koorts > 38°C • Moeilijk ademen/benauwdheid. • Plotseling verlies van reuk of smaak (zonder neusverstopping). <p>• Wanneer een personeelslid positief getest is op corona moet hij/zij tenminste 7 dagen thuisblijven en uitzieken. Het personeelslid mag pas weer naar school als hij/zij na deze 7 dagen ook 24 uur geen klachten meer heeft. Zie voor informatie: lci.rivm.nl/leefregels.</p> <p>• Wanneer een personeelslid positief getest is op corona en een verminderde weerstand heeft dan mag hij/zij pas uit isolatie als hij/zij 24 uur geen klachten meer heeft die passen bij COVID-19 en het minimaal 14 dagen geleden is dat hij/zij ziek werd. Zie voor informatie: Als iemand in het huishouden van het personeelslid getest is voor COVID-19 en een positieve uitslag heeft, moet het personeelslid 10 dagen ná het laatste contact met die persoon, thuisblijven.</p> <p>• Als het personeelslid geen 1,5 meter afstand houdt, moet hij/zij thuisblijven tot 10 dagen nadat de bevestigde patiënt/huisgenoot weer uit isolatie mag. De GGD bespreekt dit. Zie voor meer informatie: lci.rivm.nl/informatiebriefhuisgenootthuis.</p> <p>• Als het personeelslid een nauw contact is geweest van een bevestigde COVID-19 patiënt dan moet het personeelslid 10 dagen in thuisquarantaine na het laatste contact van langer dan 15 min. op minder dan 1,5m afstand. lci.rivm.nl/informatie-nauwe-contacten-patient</p> <p>• Personeelsleden met klachten nemen contact op met de arbo-/bedrijfsarts.</p> <p>Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iedereen met één of meer van eerder genoemde klachten kan zich laten testen. Zie m.b.t. de instructies ook rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/testen • Het personeelslid blijft thuis tot de uitslag bekend is (overleg met werkgever over welke werkzaamheden personeelslid eventueel vanuit huis kan doen). • Personeelsleden die in een risicogroep vallen, kunnen worden vrijgesteld van werk op school (keuze medewerker in overleg met de arbo-/bedrijfsarts of behandelend arts en werkgever). • Personeelsleden met gezinsleden die in een risicogroep vallen, kunnen worden vrijgesteld van werk op school (keuze medewerker in overleg met de werkgever en behandelend arts). • Een personeelslid dat niet tot de risicogroep behoort maar zich wel ernstig zorgen maakt, gaat hierover in gesprek met zijn werkgever. In dat gesprek wordt beoordeeld of tot afspraken gekomen kan worden over de precieze invulling van de werkzaamheden. Indien een individueel personeelslid toch behoefte heeft aan persoonlijke beschermingsmiddelen, kan daarover overlegd worden. Vanuit veiligheidsoverwegingen is het niet nodig. • Medische informatie van het personeelslid wordt niet gedeeld met de werkgever of collega's. • De arbo-/bedrijfsarts kan hierbij betrokken worden. • Een personeelslid dat 28 weken of meer zwanger is moet 1,5m afstand tot alle anderen (dus ook leerlingen op het so/sbo). Dit leidt er in de meeste situaties in de praktijk toe dat dit personeelslid vanaf het derde trimester ander werk moet doen waarbij wel afstand gehouden kan worden. Meer informatie over zwangerschap, werk en COVID-19 is te vinden op: lci.rivm.nl/zwangerschap-werk-en-covid-19
---	--	--

IV Gezondheid		
5	Thuisquarantaine na verblijf in het buitenland	<p>Ouders, onderwijspersoneel en leerlingen buiten de leerlingen op het so/sbo krijgen - net als iedereen in Nederland - na een verblijf in een land waar code oranje of rood geldt, of een land of gebied dat tijdens de vakantie wijzigt van code geel naar code oranje of rood, het dringende advies om 10 dagen in thuisquarantaine te gaan bij terugkomst. Zie voor meer informatie: rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/vakantie-in-eigen-land-en-reizen-naar-het-buitenland.</p> <p>Geldt het dringende advies voor thuisquarantaine, dan mag diegene niet op school of op het schoolplein komen. Op basis van haar zorgplicht voor de veiligheid op school mag een school personen wegsturen die dit advies niet in acht nemen.</p> <p>Uitzondering op de thuisquarantaine: Leerlingen op het so/sbo mogen wel naar school, de kinderopvang, buitenschoolse opvang en meedoen met sportactiviteiten. Zij blijven thuis bij gezondheidsklachten (zie hoofdstuk IV, paragraaf 3).</p>

V Capaciteit		
1	Beschikbaarheid personeel	Bij afwezigheid van personeel wordt (indien mogelijk) vervangen.